

Załącznik nr 1.

Skrócona wersja standardów, przeznaczona dla małoletnich, zawierająca informacje istotne dla małoletnich.

§ 1

1. Standardy ochrony małoletnich służą ochronie przed krzywdzeniem ze strony personelu i rówieśników, ale mają także na celu udzielenie pomocy w przypadku krzywdzenia przez rodziców/ opiekunów (przemoc domowa).
2. **Krzywdzenie dziecka** to zachowanie, które może stanowić popełnienie czynu zabronionego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie. Każde zamierzone lub niezamierzone działanie/zaniechanie jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój. Wyróżnia się 5 podstawowych form krzywdzenia:
 - a. **Przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. Są to także kary fizyczne takie jak długotrwałe przebywanie w jednej pozycji, wykonywanie ćwiczeń nie wynikających z celu sportowego, a stosowanych w celach dyscyplinujących.
 - b. **Przemoc emocjonalna** (psychiczna) wobec dziecka to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a dorosłym, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeżenie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy dorosłym a dzieckiem. Przejawami przemocy emocjonalnej może być zmuszanie dziecka do aktywności ponad jego możliwości fizyczne, realizacja ambicji trenera lub opiekuna

wbrew potrzebom dziecka, uzależnienie wartości dziecka od wyników w sporcie.

- c. **Zaniedbanie:** jest wtedy, gdy nikt nie sprawia, by dziecko czuło się ważne, wyjątkowe i kochane, nie troszczy się o nie, ani go nie wspiera. Opiekun dziecka nie interesuje jego zdrowiem, odżywianiem, warunkami bytowymi. Zaniedbanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw przez rodziców, opiekunów, lub inne osoby zobowiązane do opieki, wychowania i ochrony dziecka. Obejmuje zarówno pojedyncze sytuacje, jak i utrwalony sposób funkcjonowania, w którym opiekun nie zapewnia odpowiednich warunków rozwoju fizycznego, poznawczego, społecznego, emocjonalnego i psychoseksualnego oraz dobrostanu dziecka. Może to dotyczyć takich sytuacji jak: brak bezpiecznego schronienia, opieki, odżywiania (kaloryczności i wartości posiłków adekwatnych do wysiłku fizycznego i potrzeb treningowych), ilości snu, czasu na regenerację po treningu lub przebytej kontuzji, zaniedbań sprzętowych (brak odpowiednich ubrań, butów, okularów sportowych etc.), podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej (w tym wykonywania badań sportowych), szczepień, dostępu do edukacji, nieposyłanie do szkoły, niezabezpieczanie książek i pomocy szkolnych, ograniczanie kontaktów społecznych, brak dbałości o bezpieczeństwo fizyczne, niezapewnienie bezpieczeństwa emocjonalnego.
- d. **Przemoc seksualna** (wykorzystywanie seksualne dziecka) to angażowanie dziecka przez dorosłego/lub inne dziecko w aktywność seksualną, bez kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, wszelkie formy werbalnego molestowania np. prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku dziecka lub komentowanie w sposób seksualny wyglądu i zachowania dziecka, seksualizacja zabaw i wizerunku, skłanianie do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming - uwodzenie w Internecie w celu nawiązania kontaktu) lub z kontaktem fizycznym takim jak dotykanie, zmuszanie dziecka do dotykania ciała sprawcy w sposób seksualny czy stosunek seksualny. Jest to także seksualizacja zawodników i zawodniczek polegająca na nieadekwatności stroju i wizerunku do wieku dziecka. Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem

poniżej 15 r.ż. jest przestępstwem. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Wykorzystanie seksualne może przyjąć również formę wyzyskiwania seksualnego, czyli jakiegokolwiek faktycznego lub usiłowanego nadużycia pozycji podatności na zagrożenia, przewagi sił, lub zaufania, w celach seksualnych, w tym, ale nie wyłącznie, czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z seksualnego wykorzystywania innej osoby. Szczególne zagrożenie wyzyskiwaniem seksualnym zachodzi w czasie kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiwaniem istnieje zarówno wobec dzieci jak i ich opiekunów.

- e. **Przemoc rówieśnicza** (agresja rówieśnicza, bullying): występuje, gdy dziecko doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (Internetu i telefonów komórkowych). Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów) oraz elektroniczną (złośliwy SMS lub e-mail, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę), a także przemoc podczas randki ze strony chłopaka/dziewczyny, wykorzystanie seksualne - dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika, przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem a dziećmi

§ 2

Komunikacja z dzieckiem

1. Personel jest zobowiązany do:
 - a. działania w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.
 - b. utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy ta relacja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.
 - c. zachowywania cierpliwości i traktowania dziecka z szacunkiem.
 - d. słuchania dzieci i udzielania im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
2. Personel podczas zajęć z dziećmi:
 - a. aktywizuje dzieci i traktuje je równo bez względu na ich warunki fizyczne oraz płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
 - b. stosuje reguły fair play i zachęca innych do ich przestrzegania,
 - c. stawia na pierwszym miejscu dobrostan dzieci i ich radość z uprawiania sportu,
 - d. nie wywiera presji w celu osiągnięcia korzystnych wyników za wszelką cenę, bez zwracania uwagi na możliwe negatywne konsekwencje, w szczególności nie zachęca do treningu czy zawodów w przypadku kontuzji,
 - e. nie uzależnia wartości dzieci od wyników dziecka np. w sporcie.
 - f. zwraca się do dziecka po imieniu, nie zaś po nazwisku czy numerze na koszulce.
3. W zakresie relacji personelu z dziećmi zabronione jest:
 - a. zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie dziecka,
 - b. krzyczenie na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
 - c. ujawnianie informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to przede wszystkim wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

- d. zachowywanie się z obecności dzieci i podczas jakiegokolwiek komunikacji z nim w sposób niestosowny, czyli:
- 1) używanie wulgarnych słów, gestów i żartów,
 - 2) czynienie obraźliwych uwag,
 - 3) nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywać wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby, poniżanie, upokarzanie),
 - 4) proponowanie dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również nie używać ich w obecności dzieci,
 - 5) przyjmowanie pieniędzy i/lub prezentów od dziecka i/lub rodziców/opiekunów prawnych dziecka, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
 - 6) wchodzenie w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.

§ 3

Kontakt fizyczny z dzieckiem

1. Członkowi personelu nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny, w tym także angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawanie walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne, niemające charakteru treningu sportowego.
2. W ramach organizowanych przez Podmiot zgrupowań sportowych, niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku lub w jednym pokoju. Ponadto przebywanie przez członka personelu w pokoju zajmowanym przez dziecko powinno ograniczać się wyłącznie do celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.
3. Dopuszcza się sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu, tj.:
 - a. jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie,

- b. uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.
4. Członek personelu rozumie istotę sytuacyjnego kontaktu fizycznego i jego indywidualizację, co oznacza, że nie jest możliwe wyznaczenie uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, gdyż zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego, członkowie personelu zawsze powinni kierować się profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.
5. Podejmując jakiegokolwiek decyzje dotyczące dziecka należy poinformować je o tym i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania.
6. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiążąc się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
7. Wykonanie przez personel czynności pielęgnacyjnej lub higienicznej wobec dziecka, wymaga zastosowanie jedynie niezbędnego kontaktu fizycznego z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu, rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety. W miarę możliwości należy zapewnić udział innej osoby w czynnościach pielęgnacyjnych.
8. Członek personelu jest zobowiązany do:
 - a. powiadomienia innych uczestników zajęć, w którym dokładnie miejscu będzie przebywać wraz z dzieckiem w przypadku konieczności realizacji czynności pielęgnacyjnych i/lub higienicznych.
 - b. poinformowania dzieci, że jeżeli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów członka personelu lub innej osoby, mogą o tym powiedzieć wskazanemu członkowi personelu i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
 - c. wykonywania swoich obowiązków w taki sposób, aby zawsze był przygotowany na wyjaśnienie swoich działań wobec dzieci.
 - d. zachowania szczególnej ostrożności wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do

nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

- e. do poinformowania osoby odpowiedzialnej za podjęcie odpowiedniej interwencji, jeżeli był świadkiem niedozwolonego zachowania wobec dziecka ze strony dorosłych lub dzieci w trakcie zajęć prowadzonych przez Podmiot.

§ 4

Kontakty poza godzinami zajęć

1. Kontakt personelu z dziećmi powinien odbywać wyłącznie w godzinach pracy/ zajęć i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków.
2. W zakresie relacji z dziećmi zabronione jest:
 - a. zapraszanie dzieci do swojego miejsca zamieszkania.
 - b. spotykać się z dziećmi poza godzinami pracy/ zajęć.
 - c. kontaktów z dziećmi za pośrednictwem środków technicznych służących do komunikowania się na odległość (prywatny telefon, email, komunikatory, profile w mediach społecznościowych) w sprawach innych niż związane z organizacją zajęć.
 - d. nawiązywanie kontaktów poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
3. W razie konieczności komunikacji poza godzinami pracy/ zajęć, w pierwszej kolejności członek personelu powinien skontaktować się z opiekunami dziecka a właściwą formą komunikacji są kanały służbowe (e-mail, telefon).
4. Kontakt z dziećmi za pomocą komunikatorów wymaga obecności w grupie opiekunów dziecka, chyba że zrezygnowali z tej formy nadzoru na dziećmi.
5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeżeli dzieci i opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec członka personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich opiekunów.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi

§ 5

Zasady komunikacji pomiędzy dziećmi

1. Koleżanki i kolegów należy traktować z szacunkiem, czyli:
 - a. słuchać, gdy mówią i nie przerywać im,
 - b. pamiętać, że każdy człowiek ma prawo do posiadania i wyrażania własnego zdania, swoich myśli i przekonań, o ile nie naruszają dóbr osobistych innych osób.
 - c. jeżeli żarty nie bawią drugiej osoby, należy przerywać taką zabawę.
2. Niedozwolone jest w kontakcie z innymi dziećmi:
 - a. używanie niecenzuralnych słów, gestów czy żartów,
 - b. czynienie obraźliwych uwag,
 - c. obgadywanie, rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji, a także informacji, które mogłyby sprawić przykrość innej osobie,
 - d. ośmieszanie i wyśmiewanie innych dzieci, w tym np. z powodu ich wyglądu, niepełnosprawności, religii, pochodzenia czy koloru skóry,
 - e. zawstydzanie,
 - f. namawianie innych do krzywdzenia
 - g. zachowanie wobec innych, poprzez które koleżanki/koledzy czuliby się celowo pomijani lub izolowani,
 - h. wypowiedanie się sposób mający na celu obrażenie/wyśmianie opiekunów innych dzieci.
3. Nie można być obojętnym, gdy koleżance/koledze lub innej osobie dzieje się krzywda, lecz trzeba poinformować o tej sytuacji personel lub inną osobę dorosłą, celem powiadomienia odpowiednich służb.

§ 6

Kontakt fizyczny pomiędzy dziećmi

1. W relacjach pomiędzy dziećmi niedozwolone jest:
 - a. szturchanie, popychanie, bicie.
 - b. naruszanie integralności fizycznej, w tym przestrzeni intymnej innego dziecka.
 - c. dotykanie innego dziecka w sposób, który mógłby zostać uznany za nieprzyzwoity albo niestosowny.

- d. naruszanie prywatności innych dzieci, w tym przeglądania ich prywatnych rzeczy (np. telefon, tablet), a także niszczenie tych rzeczy.
 - e. narażanie innych osób na niebezpieczeństwo, w tym także naruszanie regulaminów zajęć, imprezy, obiektu.
 - f. nagrywanie i rozpowszechnianie wizerunku innego dziecka bez jego zgody.
 - g. przynoszenie na zajęcia lub zawody niedozwolonych substancji oraz zachęcanie innych do ich zażywania.
2. W sytuacji, gdyby pojawił się konflikt z innym dzieckiem, należy:
- a. starać się rozwiązać ten konflikt pokojowo, w tym przede wszystkim uspokoić się i wyciszyć.
 - b. powiedzieć wprost drugiej osobie w na czym polega problem lub co jest przyczyną nieporozumienia.
 - c. wysłuchać drugiej osoby i ustalić jakie są jej odczucia lub czego ona oczekują.
 - d. wymyślić satysfakcjonujące rozwiązanie dla obu stron.
 - e. poprosić o pomoc trenera lub inną zaufaną osobę - jeżeli nie uda się rozwiązać konfliktu.

Zasady dostępu dzieci do Internetu

§ 7

1. Podmiot nie zapewnia dostępu do Internetu podczas prowadzonych zajęć/ zgrupowań/ zawodów. Zasady dostępu do Internetu z prywatnych urządzeń elektronicznych dzieci określa każdorazowo personel.
2. Członek personelu pracujący z dziećmi czuwa nad bezpiecznym korzystaniem przez nie z Internetu w czasie kiedy przebywają one na zajęciach, w szczególności pilnuje, aby dzieci nie rejestrowały ani nie publikowały wizerunku swojego lub innych dzieci przed, w trakcie i po zajęciach/ zgrupowaniach/ zawodach w sposób sprzeczny z godnością dziecka, a także informuje dzieci o konieczności rozważnego korzystania z mediów społecznościowych.

Zgłaszanie niewłaściwych zachowań

§ 8

1. Dostrzeżenie krzywdzenia, w tym także u innych dzieci należy niezwłocznie zgłaszać do osoby, która odpowiada za interwencję oraz udzielenie pomocy oraz wsparcia.

Dane kontaktowe osób wyznaczonych przez AZS UŚ:

renata.fangor@azs.pl,

aleksfangor@gmail.com

Gdzie szukać pomocy?

NUMER ALARMOWY - **112**

POLICJA - **997**

STRAŻ POŻARNA - **998**

POGOTOWIE – **999**

TELEFONY ZAUFANIA

800 12 12 12 - Dziecięcy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka

116 111 - Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży

800 100 100 - telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawach bezpieczeństwa dzieci

116 123 - Ogólnopolski telefon dla ofiar przemocy w rodzinie “Niebieska Linia”

801 615 005 - Zagrożenia w Internecie

(22) 616 02 68 - Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

(22) 484 88 01 - Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji ITAKA